

Mokinio profesiniai lūkesčiai, galimybių tikrinimas ir bendradarbiavimas su tėvais

Seminaras Lietuvos karjeros specialistams

SEMINARAS

Ieva Kuginytė-Arlauskienė

Skirtingi mokinio, tėvų ir mokytojų vertinimai

Pagrindinė dilema

Kaip padėti mokiniui tyrinėti norimą profesiją, kai mokinys, tėvai ir mokytojai skirtingai vertina jos pasiekiamumą?

Praktinė kryptis

Suplanuoti, kokių duomenų reikia pasirinkimui patikrinti, ir sutarti su mokiniu bei šeima dėl konkretaus bandymo.

 Sprendimui reikia patikrintos informacijos ir mokinio dalyvavimo.

Dalyvių pateiktos situacijos

Programuotojo siekis

Mokinys nori tapti programuotoju. Jam sunku mokytis matematikos, planuoti veiklas ir išlaikyti dėmesį. Tėvai palaiko pasirinkimą, mokytojai abejoja.

Policininko siekis

Jaunuolis nori tapti policininku. Dalyvis abejoja, ar šis pasirinkimas atitinka jo galimybes.

Kiti dalyvių klausimai

Susiję su tėvų per dideliais ar per mažais lūkesčiais bei sunkumų nepripažinimu.

 Mokinių pasirinkimo tinkamumą dar reikia patikrinti.

Pirminė etinė pozicija

Mokinio siekis

Priimkite rimtai, tačiau nepateikite pažado, kad pasirinkta profesija bus pasiekama.

Mokytojų abejonės

Išskaidykite į konkrečius pastebėjimus.

Tėvų palaikymas

Nelaikykite nei įrodymu, kad pasirinkimas tinkamas, nei kliūtimi savaime.

Alternatyva

Patikrinkite, ar alternatyva atitinka mokinio interesus, ar siūloma vien dėl diagnozės arba mokymosi nesėkmių.

 Profesijos prieinamumą vertinkite pagal konkrečius mokymosi ir darbo reikalavimus.

Kokios informacijos trūksta

Ko dar nežinome	Ką daryti
Kas mokinį traukia profesijoje?	Paprašykite įvardyti arba parodyti norimas veiklas
Ką mokinys jau yra bandęs?	Atskirkite žaidimą, naudojimąsi programa ir jos kūrimą
Kur kyla sunkumų ir kokia pagalba išbandyta?	Surinkite konkrečius mokytojų stebėjimus
Kokie programos reikalavimai?	Patikrinkite priėmimo, mokymosi, praktikos ir sveikatos sąlygas
Ko tikisi ir ko bijo tėvai?	Išsiaiškinkite vertinimo pagrindą ir trūkstamą informaciją

Kas mokinį traukia profesijoje

Kas traukia?

Paprašykite įvardyti arba parodyti norimas veiklas. Išsiaiškinkite, ką mokinys įsivaizduoja darysiantis darbo dieną.

Ką jau bandė?

Žaidimas, naudojimasis programa ir jos kūrimas yra skirtingos veiklos. Išsiaiškinkite, ką mokinys jau yra išbandęs.

❗ „Ką norėtum kurti? Kurią šio darbo dalį norėtum pabandyti? Kur matei, kaip šis darbas atliekamas?“

Konkrečių reikalavimų patikrinimas

Palyginkite:

- programos reikalavimus
- mokymosi turinį
- vertinimą
- praktikos sąlygas
- prieinamą pagalbą

Policininko kryptis

Patikrinkite dabartines oficialias priėmimo ir sveikatos sąlygas.

 Kai reikalavimai neaiškūs, pirmiausia susisiekite su programos vykdytoju.

Pažintinio bandymo planas

Plano dalis	Ką daryti
Veikla	Sukurti paprastą veiksmų seką arba pakeisti paruošto projekto dalį. Sudėtingumą derinti su srities mokytoju.
Pagalba ir stebėjimas	Iš anksto numatyti pagalbą. Stebėti užduoties supratimą, susidomėjimą, pagalbos naudojimą ir norą tęsti po klaidos.

 Šis bandymas padeda tyrinėti veiklą. Jis nėra programavimo gabumų testas.

Bandymo rezultatų aptarimas

Aptarimo dalis	Ką daryti
Mokinio patirtis	Išsiaiškinti, kas patiko ir kas buvo sunku. Jei nepavyko, patikrinti užduoties prieinamumą ir pagalbą.
Kitas žingsnis	Kartu pasirinkti: tęsti tyrinėjimą, keisti bandymo sąlygas arba nagrinėti kitą mokinio interesui artimą kryptį.

 Vienas sėkmingas bandymas dar neparodo, kad mokinys įgis profesiją.

Pokalbis su mokiniu ir tėvais

Pasirengimas bendram susitikimui

Padėkite mokiniui pristatyti savo norą, patirtį ir pagalbos poreikį. Jis gali naudoti užrašą, vaizdus ar bandymo rezultatus.

Siūloma formuluotė mokiniui

„Tavo noras mums svarbus. Pažiūrėkime, ką šioje srityje norėtum veikti, kokie reikalavimai ir kokios pagalbos tau reikėtų.“

Siūloma formuluotė tėvams

„Siūlau susitarti dėl bandymo ir iš anksto numatyti pagalbą. Po jo aptarsime, ką sužinojome. Šiandien nereikia priimti galutinio sprendimo.“

 Susitikimo tikslas – sutarti dėl bandymo, pagalbos ir rezultatų aptarimo.

Kai tėvų vertinimas skiriasi

Kai tėvai menkina galimybes

Pristatykite konkretų atliktą veiksmą: „Šią užduotį atliko pagal pavyzdį. Norėtume patikrinti, kaip sektųsi kitoje aplinkoje.“

Kai tėvai pervertina galimybes

Aptarkite konkrečius reikalavimus ir reikalingą pagalbą.

Kai tėvai nepripažįsta diagnozės

Pradėkite nuo stebimų mokymosi situacijų ir pasiūlomos pagalbos. Nesiekite, kad diagnozės pripažinimas taptų būtina kiekvieno karjeros pokalbio sąlyga.

 Nesutikimas su specialistu savaime neparodo, kad tėvai neigia sunkumus.

Praktinis susitarimo lapas

Klausimas	Ką sutarti
Ką tyrinėjame	Mokinio įvardytą veiklą ir konkrečią mokymosi kryptį
Ką tikriname	Vieną ar kelis aiškius reikalavimus ir pagalbos galimybes
Koks bandymas	Pažintinę užduotį ar vizitą su sutartomis sąlygomis
Kas atsakingas	Kas susisieks su įstaiga, parengs užduotį ir užtikrins pagalbą
Kaip vertinsime	Mokinio nuomonę, stebėtą atlikimą, pagalbos poveikį
Kada grįšime	Konkrečią rezultatų aptarimo datą

Pirmiausia pristatykite mokinio poziciją jam prieinamu būdu, paskui išklauskite tėvus ir mokytojus.

 Nesutarimą paverskite klausimu: „Ką turime pamatyti ar sužinoti, kad galėtume spręsti?“

Galimi sprendimai

Situacija	Ką daryti
Interesas aiškus, bet patirties nėra	Pradėkite nuo pažintinio bandymo
Reikalavimai neaiškūs	Pirmiausia susisiekite su programos vykdytoju
Šeima nesutaria	Atskirai išsiaiškinkite kiekvieno poziciją ir siūlykite informacijos rinkimo etapą

Frazės, kurių reikia vengti

Venkite frazės	Kodėl
„Su tavo diagnoze tai neįmanoma“	Pateikia nepagrįstą ribojimą
„Jei labai norėsi, viską pasieksi“	Žada nepatikrintą rezultatą
„Tėvai geriau žino“	Nepalieka vietos mokinio pasirinkimui

 Profesinis mokymas savaime nėra lengvesnis kelias. Tikrinkite konkrečios programos reikalavimus, turinį ir prieinamą pagalbą.

Pagrindinė išvada

Mokinio siekį nagrinėjame per konkrečias veiklas, reikalavimus ir pagalbos sąlygas.

Rezultatas šiame etape

Patikrinta informacija ir bendras tolesnio tyrinėjimo planas.

Sprendimo pagrindas

Sprendimo nereikia grįsti vien šeimos lūkesčiu, mokinio profesijos pavadinimu ar mokytojo nuogąstavimu.

